

Betreft:	Bijbelstudie	Dit is een uitgave van de Hersteld Hervormde Mannenbond	
Onderwerp:	Jakobus : Inleiding	Auteur:	Ds. H. Verheul
Jaargang 1	Nummer 2017-09	Deze uitgave is uitsluitend bestemd voor de aangesloten verenigingen	

DE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL JAKOBUS

Inleiding

De brief van de apostel is een van de zeven zendbrieven, die we achter in onze Bijbel aantreffen. Deze brieven zijn niet geschreven aan een bepaalde gemeente of persoon, zoals de meeste van de brieven van de apostel Paulus. Ze zijn geschreven aan de gelovigen in het algemeen of in een bepaalde streek, zoals hier bij Jakobus.

Schrijver

Over welke Jakobus gaat het hier? Daar zijn de meningen namelijk over verdeeld. We komen in het Nieuwe Testament maar liefst zeven personen tegen, die deze naam dragen:

1. Jakobus, de zoon van Zebedeüs, de broer van Johannes, de eerste martelaar onder de apostelen.
2. Jakobus, de zoon van Alfeüs, een discipel van de Heere Jezus.
3. Jakobus de kleine (Mark. 15 : 40)
4. Jakobus, de vader van Judas (Luk. 6 : 16, Hand. 1 : 13). [In het oorspronkelijk staat letterlijk: Judas van Jacobus. Het ligt meer voor de hand om met vader dan met broeder te vertalen].
5. Jakobus, de broeder des Heeren
6. Jakobus, de schrijver van deze brief
7. Jakobus de broer van Judas

Van deze zijn de personen 5 en 7 dezelfde. Alles overwegend moet hij de schrijver van de brief zijn. Is het eigenlijk wel zo belangrijk, dat we precies weten om welke Jakobus het gaat? Jazeker, heeft een verklaarder eens gezegd. Want, als we het probleem van de auteur kunnen oplossen, dan is de weg gebaad tot het oplossen van de andere problemen, die we bij het bestuderen van deze brief tegenkomen.

Het gaat hier dus om de broeder van de Heere Jezus. In eerste instantie stond hij afwijzend tegenover het werk van de Heere Jezus. Hij geloofde niet in de roeping van zijn grote Broeder (Joh. 7 : 3 - 9). Na de opstanding van Jezus en door de verschijning van de opgestane Jezus aan hem (1 Kor. 15 : 7), is hij tot geloof gekomen. Toen is Zijn oudste Broeder hem te sterk geworden en moest hij zich aan Hem gewonnen geven. En al spoedig was hij een van de leidende figuren van de gemeente in Jeruzalem. Op het apostelconvent in Hand. 15 treedt hij op als voorzitter.

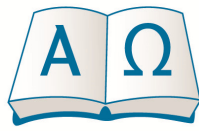
De brief van Jakobus wordt wel als de martelaar onder de boeken van het Nieuwe Testament aangeduid. Dat heeft te maken met het feit, dat er over de vraag wie deze Jakobus was, nogal verschil van mening is. Maar, ook met het feit, dat er zo weinig of niets van Christus in deze brief te vinden zou zijn. Pas tegen het eind van de 4e eeuw is deze brief als canoniek erkend en opgenomen in de canon. Ook ten tijde van de Reformatie moest de brief van Jakobus het weer ontgelden. Luther vergeleek Jakobus met een monnik, die niet goed kon paardrijden en met zijn sokken in de stijgbeugel verward was geraakt. Bekend is zijn uitspraak, dat deze brief een brief van stro is. In de voorrede van de zogenaamde Septemberbijbel (1522) schrijft hij : daarom is Jakobus een recht strooien brief, omdat ze geen evangelie in zich heeft. Daartegenover heeft een andere verklaarder de veelzeggende opmerking gemaakt : dat er tussen al dit stro toch wel heel wat koren te vinden is. Om Luther recht te doen moeten we wel opmerken, dat hij de brief van Jakobus niet uit de canon heeft geschrapt. Luther acht wat Johannes, Petrus en Paulus hebben geschreven, van veel hoger waarde.

Zij predikten de Christus en daar ging het Luther om. Er wordt ook wel aangenomen dat de aversie van Luther tegen deze brief te maken had met het feit, dat in deze brief de nadruk ligt op de werken. Luther was namelijk na veel strijd verlost van het feit, dat hij dacht door de werken zalig te kunnen worden. Die leer had Rome ook bij hem met de bekende paplepel ingegoten. Alleen het gaat natuurlijk bij Jakobus niet om de werken van de wet. Het gaat hier om de werken van het geloof. Het gaat om de werken van de dankbaarheid, want is het onmogelijk dat iemand, die door een waar geloof Christus is ingelijfd, deze werken niet voort zou brengen.

Datering

Als we vastgesteld hebben, dat de schrijver de broer van de Heere Jezus is, dan kunnen we ook vrij nauwkeurig tot een tijdsbepaling komen, wanneer deze brief geschreven is. De bekende Joodse geschiedschrijver Flavius Josephus schrijft dat Jakobus aan het hoofd van de gemeente te Jeruzalem heeft gestaan en dat hij in het jaar 62 na Chr. de marteldood is gestorven. De brief moet dan voor deze datum geschreven zijn.

Zoals bekend is er tussen Jakobus en Paulus een controverser geweest. Die controverser vormde de aanleiding tot het bekende apostelconvent uit Hand. 15. Jakobus verdedigt in zijn brief dat het geloof zonder de werken dood is

(2 : 22). Terwijl we bij Paulus juist lezen : dat we door het geloof gerechtvaardigd worden zonder de werken van de wet. Ze komen wonderwel beide met hetzelfde Schriftbewijs voor hun opvatting.

Ze gaan beide terug naar Gen. 15 : 6, waar van Abram staat : en hij geloofde in de Heere en Hij rekende het hem tot gerechtigheid. Beide gebruiken ze de begrippen geloof en werken verschillend. Paulus gaat echter uit van dode werken en Jakobus van een dood geloof. Deze dingen op een rij zettend komen we tot een datering van 40 - 50 na Chr. of op zijn laatst tussen 50 en 60 na Chr. Nu vraagt u is de datering zo belangrijk? Op zich denk ik niet. Maar, als deze brief tussen 40 en 50 geschreven is, dan is deze nog geschreven voor de Evangelieën en hebben we het oudste Bijbelboek van het N.T. in handen. We zijn dan met deze brief heel dicht bij de beginperiode van de christelijke kerk.

Een volgende vraag, die ons bezig houdt is, wat beoogde Jakobus precies met het schrijven van deze zo sterk vermanende brief? Wel, dat wordt ons duidelijk uit de hele brief. De lezers van deze brief zijn wel gaan behoren tot de christelijke gemeente, maar hun leven doortrekt nog onvoldoende hun leven van alle dag. Iemand kan menen tot het volk van God te behoren en toch in zijn daden vreemd tegenover de Heere te staan. Jakobus heeft het grote gevaar van een schijngodsdienst gezien (1 : 26). Op de uiterlijke vormen valt niets aan te merken, maar het hart is er niet bij betrokken (3 : 9 - 10). Dubbelhartigheid (1 : 8) en wereldgelijkvormigheid (4 : 4), zijn zonden die God niet gedooft. Jakobus ziet veel waar leer en leven met elkaar op gespannen voet staan en dat heeft hem tot schrijven aangezet. Hij bespreekt in deze korte brief heel wat. Ik noem deze zaken hier kort en hoop er later bij de behandeling van het betreffende gedeelte verder op in te gaan.

1. twijfel en fatalisme in verzoeken (1 : 2 - 8)
2. het vertrouwen op vergankelijke rijkdom (1 : 9 - 11)
3. het alleen hoorder van het Woord zijn (1 : 22 - 25)
4. het aanleggen van menselijke maatstaven bij de beoordeling van anderen (2 : 1 - 13)
5. het misbruik van de tong (3 : 1 - 12)
6. de ongeestelijke strijd om de voorrang (3 : 13 - 18)
7. de verleiding van de wereld (4 : 1 - 10)
8. het lasteren van anderen (4 : 11 - 12)
9. zelfhandhaving tegenover God (4 : 13 - 17)
10. de zonde van uitbuiting (5 : 1 - 6)
11. het onnodig zweren (5 : 12)

Jakobus wijst telkens op de twee wegen, de verkeerde weg waarvan afgeweken moet worden en de goede weg, die bewandeld moet worden. Daarbij krijgt de waarschuwing tegen het wandelen op de verkeerde weg meer nadruk dan de oproep om de goede weg te kiezen. Ten diepste zit alles vast op het geloof. Het geloof functioneert geheel niet of niet voldoende in het leven van de lezers. Het geloof is dan ook het centrale thema in heel deze brief.

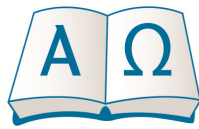
Hij beschrijft nadrukkelijk hoe het geloof tot stand komt. Het woord 'prediking' heeft hierbij een onmisbare plaats en taak. De gelovigen zijn gebaard door het Woord der waarheid (1 : 18). Het Woord wordt ingeplant met zachtmoedigheid om hun zielen wijs te maken tot zaligheid (1 : 21). Het geloof moet groeien en in het leven van alle dag zal blijken of het een waar geloof is. Het is van het grootste belang om er bij het lezen van deze brief op te letten wat bij Jakobus de inhoud is van het ingeplante woord of met andere woorden wat in de prediking verkondigd wordt. Jakobus komt met een groot aantal opdrachten en bevelen tot zijn lezers. Deze opdrachten zijn de inhoud van de verkondiging. Het zijn om het zo te zeggen opdrachten, die voortkomen uit het Evangelie. Het geloof moet ook handen en voeten krijgen in de dienst aan de naaste. Daar schort het bij de lezers aan en zo legt Jakobus de vinger bij de zere plek. Het is van de apostel geen dwang, maar het is er hem om te doen dat ze deze opdrachten met zachtmoedigheid aan zullen nemen.

Hij wijst aan de ene kant duidelijk de misstanden aan, maar daarin gaat het hem erom dat ze zich bewust zullen worden van hun roeping. Hij doet dat, opdat ze volmaakt mogen zijn en geheel oprecht en in geen ding gebrekkig zouden zijn (1 : 4). Het christenleven heeft een hoge roeping. Om in waarachtige liefde tot God en de naaste te leven als vervulling van de wet. Het gaat Jakobus om de kwaliteit van het geloof. Het gaat hem om geloof van vierentwintig karaat.

Jakobus roept zijn lezers op tot een door God vereiste volwassenheid van het geloof. Om daartoe te komen is beproeving van het geloof noodzakelijk. Daar begint hij deze brief mee en daar eindigt hij mee. In verband met die beproeving brengt hij ook het gebed ter sprake. Hoewel hij het in het begin plaats in de concrete situatie en aan het eind stelt in het licht van de wederkomst van Christus. Het leven van alle dag dient immers te staan in verbinding met de wederkomst van Christus.

Kort samengevat kunnen we dus zeggen dat het in deze brief gaat om de groei van het geloof als vrucht van volharding en gebed met het oog op de wederkomst van Christus.

Het karakter van de brief.

- *het theologisch karakter* : Jakobus acht het handelen van God bepalend voor alles wat hij schrijft over de mens. De apostel legt sterk de nadruk op wie God is en wat Hij doet. Hij wijst op :
1. God als de Gever van wijsheid
 2. God als de Gever van de kroon des levens
 3. God als de Gever van iedere gave die goed is
 4. God als de Vader der lichten
 5. God als de Onveranderlijke
 6. God als de Gever van het leven
 7. God als de Gever van genade aan de nederigen
 8. God als Wetgever en Rechter
 9. God die onze levensloop bepaalt
 10. God als de Heere Sebaôth
 11. God die rijk is aan barmhartigheid

De lezers worden voortdurend met God geconfronteerd. Van deze God is Jakobus een dienstknecht of slaaf. Het is de bedoeling dat de lezers vanuit wat God is en doet deze brief zullen lezen.

- *het christologisch karakter* : wat ons opvalt is dat in deze hele brief slechts twee keer de naam van Jezus Christus wordt genoemd (1 : 1 en 2 : 1). Hoe zouden de lezers de opdrachten echter anders in de praktijk kunnen brengen dan vanuit Christus. Kohlbrugge heeft deze brief zelfs een gouden kleinood genoemd. Hij noemt Jakobus een goede geneesheer, die niets van de wond laat zitten wat voor de patiënt schadelijk kan zijn. Anderen vinden deze brief weer veel te wettisch.

Is dat waar? Nee, want Jakobus sluit nauw aan bij de prediking van Christus Zelf. De zaligsprekingen van de Heere Jezus worden als basis gezien voor de vermaningen die de apostel geeft. De Bergrede is immers de grondwet voor de kerk van het Nieuwe Testament. Al wordt de naam van Christus slecht twee keer genoemd, toch zijn de verwijzingen naar het onderricht van Christus meer dan bij de andere apostolische geschriften. De overeenkomsten tussen de Bergrede en de brief van Jakobus zijn opvallend:

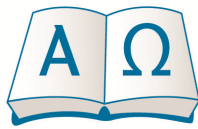
Jakobus		Mattheus
1 : 2	blijdschap te midden van	5 : 10 - 12
1 : 4	de roeping tot volmaaktheid	5 : 48
1 : 5	de bede om goede gaven	7 : 7
1 : 20	de waarschuwing tegen toorn	5 : 22
1 : 22	hoorders en daders van het Woord	7 : 24-27
2 : 10	het onderhouden van de hele wet	5 : 19
2 : 13	het bewijzen van barmhartigheid	5 : 7
3 : 18	het stichten van vrede	5 : 9
4 : 4	vriendschap wereld/vijandschap tegen God	6 : 24
4 : 10	het nederig zijn	5 : 5
4 : 11-12	de anderen niet veroordelen	7 : 1 - 5
5 : 2	mot en roest die rijkdom verteren	6 : 19
5 : 10	het voorbeeld van de profeten	5 : 12
5 : 12	tegen eedzwering	5 : 33-37

Wat we hier dan ook horen zijn de woorden van de Heere Jezus : Weest dan gij volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is (Mt. 5 : 48).

Ten tweede wijst Jakobus twee keer naar Christus als de Heere Jezus Christus (1 : 1, 2 : 1). Hij stelt Hem voor als de verhoogde Heere aan de rechterhand van God. Dit houdt tegelijk in kruis, opstanding en hemelvaart.

- *het aansporend karakter* : de brief bestaat uit een aantal aansporingen, waarvan wordt aangenomen dat ze bekend zijn bij de lezers. Aansporingen om te leven zoals de Heere dat in Zijn Woord van de Zijnen vraagt.
- *het eschatologisch karakter* : dat betekent dat het gericht is op de toekomst en wel op de wederkomst van Christus. De lezers worden opgeroepen om ernst te maken met de wijze waarop ze in deze wereld staan. Want, ze zullen eenmaal over hun levenswandel verantwoording moeten afleggen tegenover Christus.

De structuur van de brief

Diverse verklaarders zeggen dat er geen enkele structuur in deze brief te vinden is. Het zou een onsamenhangend geheel zijn. Om te zien of dat zo is moeten we eerst even kijken naar de verschillende onderwerpen, die door de apostel aan de orde worden gesteld. Dan kunnen we zien of er toch een samenhang valt te ontdekken. Hij stelt de volgende zaken aan de orde :

1. beproevingen en verzoeken (1 : 2 e.v.)
2. hoe wijsheid verkregen moet worden (1 : 5 - 8)
3. doel en herkomst van de verzoeken (1 : 9 e.v.)
4. de goede gaven van God (1 : 16 e.v.)
5. hoorders en daders van het Woord (1 : 19 - 27)
6. het aanzien van de persoon (2 : 1 - 13)
7. geloof zonder de werken (2 : 14 - 26)
8. de zonde van de tong (3 : 1 - 12)
9. de hemelse wijsheid (3 : 13 - 18)
10. de strijd tegen de hartstochten (4 : 1 - 10)
11. de zonde van lastering (4 : 11 - 12)
12. de onzekerheid van menselijke plannen (4 : 13 - 17)
13. het wee u over de rijken (5 : 1 - 6)
14. de vermaning tot het beoefenen van geduld (5 : 7 - 11)
15. voorbede en bekering (5 : 12 - 20)

De brief van Jakobus wordt ook wel met het Spreukenboek vergeleken. Beide Bijbelboeken handelen over de ware wijsheid. Beide boeken zijn niet zomaar een aantal losse vermaningen, maar grijpen terug op de wet des Heeren. Het gaat in deze brief voor alles om een geheiligde christelijke levenswandel. Er zit ook een duidelijke structuur in zijn brief. De thema's die in het begin genoemd worden, worden aan het eind herhaald.

Jakobus begint met een aantal concrete beproevingen, die de gelovigen moeten doorstaan :

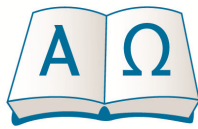
1. Volharding 1 : 2 – 4
God laat beproevingen meewerken tot volharding
2. Gebed 1 : 5 – 8
God verhoort het gelovige gebed in beproevingen
3. Armoede - Rijkdom 1 : 9 – 11
God wil dat de geringe roemt in zijn hoogheid en de hoge in zijn geringheid
4. Woord en Daad 1 : 10 – 27
God stelt hoorders en daders voor Zijn aangezicht

Aan het einde van de brief keren dezelfde vier motieven terug, maar dan niet in het licht van de concrete situatie van de gelovigen, maar in het licht van de wederkomst van Christus :

1. Armoede en rijkdom 5 : 1 - 6
2. waarschuwing aan de rijken
3. Volharding 5 : 7 - 11
4. oproep tot geduldige volharding
5. Woord - Daad 5 : 12
6. waarschuwing om niet te zweren
7. Gebed 5 : 12 - 20
8. oproep tot een gelovig gebed

Deze structuur wordt wel een ringcompositie genoemd. Wat Jakobus aan het begin kort weergeeft, werkt hij aan het eind verder uit. Zodoende zit er een climax in de opbouw van deze brief. Alles is evenwel gericht op de wederkomst van Christus. Wie houdt zich echter bezig met die wederkomst? De rijken in ieder geval niet, die zijn te druk met het hier en nu. Zoals Israël onder het O.T. apart was gezet om vrucht te dragen, geldt dat ook voor de kerk van het N.T. Adeldom verplicht.

Alles bij elkaar kunnen we de structuur van de brief als volgt in schema brengen:

GOD
die geeft
1 : 5 en 1 : 17
|
geeft door de prediking
(het woord der waarheid)
|
HET WARE LEVEN
1 : 18
|
de prediking
(het ingeplante woord)
|
moet aangenomen worden
1 : 21
|
zo wordt de mens
|
DADER VAN HET WOORD
1 : 22
|
en dit bepaalt zijn
SPREKEN EN HANDELEN

Wanneer we de brief van Jakobus doorlezen dan treft het ons hoe hij steeds weer over God spreekt. Wat God is en wat Hij doet komt telkens aan de orde. Dit moeten we goed in de gaten houden om deze brief te verstaan. God is de grote Gever.

1. Hij geeft wijsheid zonder verwijt.
2. Hij geeft de kroon des levens.
3. Hij geeft goede gaven en het nieuwe leven van de wedergeboorte.

Dat doet Hij door de prediking van het Woord.

Hij brengt ook die vernieuwde mens tot het juiste spreken en handelen. God neemt het initiatief en volvoert Zijn plannen. Het is de Heere die de nieuwe gehoorzaamheid werkt in woord en daad. Het is een spreken en handelen in het geloof, geloof gewerkt door de prediking van het Woord. Veertien keer komt het geloof in deze brief ter sprake. Tegenover de uiterlijke vormendienst beklemtoont hij het geloof.

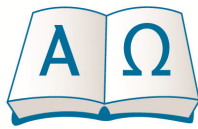
Jakobus geeft geen definitie van dit geloof. Hij veronderstelt dat zijn lezers weten wat hij daarmee bedoelt. Hij spreekt van geloof in God, de Heere der heerlijkheid. Het gebed moet in geloof geschieden. Hij bindt het geloof aan redding, aan rechtvaardiging en aan werken. Het geloof moet getoetst worden en het middel om te toetsen is de beproeving. Hij waarschuwt zijn lezers dan ook dat de afwijking van de wet van God het oordeel van God oproept. God is Wetgever en Rechter. De Rechter staat voor de deur.

Eindconclusie

We mogen bezig gaan met een brief die rijk is aan inhoud en lering. De problemen waarmee de kerk in de dagen van Jakobus te maken had, vertonen veel overeenkomst met de problematiek van de kerk in onze tijd. We komen conflictsituaties tegen als :

1. Partijdigheid
2. Verwoestende werking van de tong
3. De strijd om voorrang
4. Het oordelen van anderen
5. Uitbuiting van de sociaal armen door de rijken

Hoeveel van deze conflictstof ligt er in en rondom allerlei kerk- en geloofsgemeenschappen opgehoopt? Daar wil deze brief ons hulp bij bieden.

Te lezen Schriftgedeelten en te zingen Psalmen

Hand. 15 : 12 – 22; Hand. 21 : 15 – 25

Zingen : Ps. 119 : 3 en 9; Ps. 51 : 5; 10 Geb. 1 en 9

Gespreksvragen

1. De Heere Jezus werd Zijn broeder Jacobus te sterk door aan hem te verschijnen. De Heere moet ook ons te sterk worden. Hoe gebeurt dat nu?
2. Van nature zijn we geen broeder van de Heere. Dat worden we alleen door wedergeboorte en bekering. Hoe verhouden deze begrippen zich met elkaar?
3. Wat is het verschil tussen de werken van de wet en de werken van de dankbaarheid?
4. Wat is het voornaamste stuk van de dankbaarheid? Functioneert dit ook in uw leven?
5. Jakobus benadrukt de eenheid tussen leer en leven. Is dat ook in onze tijd nodig? Of ziet u in de praktijk een duidelijke tegenstelling?

Aantekeningen: